

Ett villkor om att båtar som är 15 år eller äldre får betraktas vara ”renoveringsobjekt” har inte ansetts befria säljaren från ansvar för ursprungliga fel. Beslut 2016-04-12; 2015-07941.

M begärde skadestånd med totalt 16 662 kr varav, 13 159 kr för lagning av fel på kylningssystem och 3 505 kr (2 835 kr + 670 kr) för lagning av drev och propeller. Som grund för kravet åberopade han att båten hade haft två ursprungliga fel.

Båten levererades den 7 maj 2015. Den 15 maj upptäckte han att kabeln mellan startbatteriet och generatormotorn satt löst. Detta ledde till att startbatteriet tappade sin laddning. Till följd av felet laddade batteriet ur och han drev på grund, varvid drev och propeller skadades.

Den 27 juni upptäckte han att sötvattenkylningen läckte vid termostathuset. E meddelade att kylningen skulle göras om till enbart sjövätkylning och att parterna skulle dela på kostnaden. E utförde dock inte åtgärden, varför motorn överhettades och termostathuset skadades den 5 juli. Han fick denna dag akut låta bogsera båten till ett annat företag för avhjälpande av båda de ursprungliga felen och informerade säljaren om detta nästa dag.

E motsatte sig kravet. Som grund åberopade företaget bland annat att fråga inte är om köprättsliga fel, eftersom båten inte har avvikit från vad köparen med fog kunnat förutsätta eller från vad som avtalats. Köparen har informerats om att båten var ett renoveringsobjekt. Företaget gavs inte möjlighet att avhjälpa problemet med kylningen.

Allmänna reklamationsnämnden gjorde följande bedömning

E har bland annat åberopat att båten har sålts som ett renoveringsobjekt och att detta även framgår av köpekontraktet.

Nämnden har granskat det mycket omfattande köpekontraktet med tillhörande bilagor. Det är i en omfattande bilaga till kontraktet som det finns en enda mening i vilken det anges ”Alla båtar som är 15 år eller äldre får betraktas vara ett renoveringsobjekt”. Uttrycket ”renoveringsobjekt” förekommer inte på något mer ställe i kontraktet (med bilagor). Den angivna meningen visar att det inte gjorts någon individuell bedömning av om den båt som M köpte, med hänsyn till dess skick, utgjorde ett renoveringsobjekt. I stället visar meningen i bilagan att det rör sig om en generell friskrivning från säljarens sida avseende alla båtar som är äldre än 15 år.

Konsumentköplagens regler är tvingande till konsumentens förmån. Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i konsumentköplagen är till nackdel för köparen är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen (se 3 §). Utgångspunkten är att säljaren ansvarar för sådana fel på varan som finns när köparen i samband med köpet tar emot varan (se 20 § konsumentköplagen). Vad som utgör fel på varan framgår av bl.a. 16 § konsumentköplagen. Där anges att varan ska anses felaktig bl.a. om den avviker från vad som följer av avtalet eller om den avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta.

Det förekommer att säljare friskriver sig från ansvar för kvalitet eller andra egenskaper hos varan. Det är tillåtet under förutsättning att friskrivningen är tydlig och i detalj anger vad det är som säljaren friskriver sig från. Det anses dock också kunna ske genom att säljaren i kontraktet

tydligt anger att t.ex. en bil säljs som ett ”reparationsobjekt”, en ”skrotbil” eller liknande (se härom Eriksson, Nordling, Palm, Konsumentköp, En kommentar till konsumentköplagen, 2011, s. 112 ff). I dessa fall förutsätts alltså att det gjorts en individuell prövning av den vara som säljs samt att friskrivningen är så tydlig att köparen inte kan undgå att observera den innan kontraktet undertecknas. Nämnden har i tidigare avgöranden slagit fast att generella friskrivningar inte kan godtas (se t.ex. nämndens beslut i ärende 2009-7187).

I det nu aktuella ärendet anges inte i själva kontraktshandlingen att båten är ett ”skrotobjekt” eller liknande. Inte heller preciseras där, annat än i en mycket begränsad omfattning och i avseenden som inte är av betydelse i denna tvist, på vilka punkter som båten har brister. På en undanskymd plats i en bilaga anges generellt i en enda mening att båtar som är 15 år eller äldre får betraktas vara ett ”renoveringsobjekt”. Uttrycket ”renoveringsobjekt” är inte klart till sitt innehåll. Alla båtar kan efter en tid behöva renoveras. Renoveringsobjekt är inte detsamma som skrotobjekt eller liknande. Bilagevillkoret är vidare generellt för alla båtar som är 15 år eller äldre och avser alltså inte en beskrivning av just den sålda båtens individuella skick och egenskaper. Detta framgår dessutom tydligt av att säljaren i köpekontraktet ”försäkrar att denne inte har kännedom om att båten är behäftad med fel, brister eller skador utöver vad som finns noterat i varudeklarationen”. I varudeklarationen har båten i de flesta avseenden deklarerats vara i normalt skick eller ha normal funktion. Villkoret om ”renoveringsobjekt” framstår mer som ett försök att generellt friskriva sig från skick och egenskaper hos den sålda båten. Det är inte i linje med konsumentköplagens tvingande skydd för konsumenten. Det är i ärendet inte bevisat att konsumenten särskilt uppmärksammats på villkoret ”renoveringsobjekt” och att parterna tillsammans diskuterat vad innebörden av detta villkor skulle vara. Mot nu angiven bakgrund finner nämnden därför att villkoret får anses stå i strid med konsumentköplagens till förmån för konsumenten tvingande regler om felansvaret.

I stället ska bestämmelserna om fel i konsumentköplagen tillämpas. I fokus kommer då, eftersom några brister i nu aktuella avseenden inte preciseras i avtalet, bestämmelsen i 16 § tredje stycket 3 konsumentköplagen. Enligt den bestämmelsen ska varan anses felaktig om den avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta. Vid den bedömningen får beträffande begagnade varor beaktas att ett normalt skick för en begagnad vara är att den utsatts för slitage. En köpare har anledning att förvänta sig det. Vad köparen har skäl att förvänta sig beträffande en begagnad varas skick får därför avgöras med ledning av bl.a. varans ålder, användning och pris (se Eriksson, Nordling, Palm, Konsumentköp, En kommentar till konsumentköplagen, 2011, s. 132).

I varudeklarationen som företeddes för M i samband med köpet har säljaren inte angett att båten såvitt gäller kabeldragningen och kylningssystemet skulle ha annat än ”normalt skick/normal funktion”.

Den aktuella båten såldes till M för ett pris om 189 000 kr. Säljaren har i köpekontraktet försäkrat att han inte har kännedom om att båten är behäftad med fel, brister eller skador utöver vad som finns noterat i varudeklarationen. Även om båten är av årsmodell 1999 (enligt köpekontraktet) har mot nu angiven bakgrund köparen haft befogad anledning att räkna med att båten inte skulle ha de fel beträffande kabeldragningen och kylningssystemet som visade sig. Nämnden finner därför att båten i dessa avseenden varit behäftad med köprättsligt relevanta fel.

Frågan är då om dessa två fel funnits på båten när M i samband med köpet tog emot den. För fel som funnits då ansvarar säljaren, även om felet visar sig först senare (se 20 §

konsumentköplagen). Det är normalt köparen som ska bevisa att felet fanns när köparen tog emot varan. Om ett fel visar sig inom sex månader från den tidpunkten ska dock felet anses ha funnits vid mottagandet, om inte annat bevisas eller antagandet att felet fanns då är oförenligt med varans eller felets art.

Båda felet har visat sig inom sex månader från det att M i samband med köpet tog emot båten. E har inte lagt fram någon bevisning som bevisar att felet inte fanns redan när M tog emot båten. Inte heller är det oförenligt med varans eller felens art att anta att felet fanns redan då. Felet ska därför enligt 20 a § konsumentköplagen anses ha funnits redan när M i samband med köpet tog emot båten. E är därför ansvarigt för båda felet.

I ärendet är utrett att båten till följd av kabelfelet inte har startat, vilket gjort att dess drev och roder skadats. M har enligt 32 § konsumentköplagen rätt till ersättning för vad han har fått betala för att få följskadorna på drev och roder reparerade. E ska därför rekommenderas att betala totalt 3 505 kr till honom för detta.

När det gäller problemet med kylningen konstaterar nämnden att E erbjudit sig att avhjälpa det felet. Enligt 27 § konsumentköplagen har E haft rätt att få avhjälpa det felet. Någon rättsligt giltig grund för att M skulle ha rätt att, utan att avvakta avhjälpan av E, vända sig till annat varv för att få felet avhjälpt på E:s bekostnad har inte visats föreligga i ärendet. I och med att M inte har gett E möjlighet att avhjälpa felet har han inte rätt till ersättning av det företaget för vad han betalat för avhjälpan hos ett annat företag. Hans krav ska därför avslås i denna del.